

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.384.2025

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 11290 Pani Posłanki Małgorzaty Pępek, w sprawie apelu matek, które urodziły i wychowały co najmniej czworo dzieci, jednocześnie pracując zawodowo, o rozszerzenie zakresu świadczenia Mama 4+, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Świadczenie przewidziane w ustawie z dnia 31 stycznia 2019 roku o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1051) nie jest emeryturą ani dodatkiem do emerytury, tylko świadczeniem nieskładkowym, finansowanym z budżetu państwa. W przeciwieństwie do emerytury, będącej świadczeniem z ubezpieczenia społecznego, ma ono de facto charakter świadczenia z zakresu pomocy społecznej. Przy ustalaniu uprawnień do jego otrzymywania uwzględnia się wszystkie dochody osoby zainteresowanej a jednym z podstawowych kryteriów ubiegania się o świadczenie jest brak niezbędnych środków utrzymania.

Osoba, która nie ma prawa do żadnego innego świadczenia może uzyskać świadczenie uzupełniające w wysokości nieprzekraczającej kwoty najniższej emerytury (od marca 2025 r. jest to 1 878,91 zł). Z kolei osoba pobierająca świadczenie niższe od minimalnej emerytury może liczyć na jego uzupełnienie do tej wysokości. Obowiązujące warunki uprawniające do otrzymywania rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego powodują - w przypadku kobiet pobierających świadczenie emerytalne w kwocie niższej od najniższej gwarantowanej emerytury w konsekwencji posiadania niepełnego stażu ubezpieczeniowego (wynoszącego 20 lat składkowych i nieskładkowych) - uzupełnienie wysokości otrzymywanego przez nie świadczenia do kwoty najniższej emerytury.

Poszukiwania najlepszych rozwiązań i modyfikacji systemu emerytalnego, w szczególności w zakresie niedyskryminowania rodziców obniżonym wymiarem świadczeń emerytalnych, prowadzone są nieustannie. Przykładem takiego działania jest nowelizacja przepisów dotyczących opieki nad dzieckiem dla pracowników przebywających na urlopie wychowawczym. Do 31 grudnia 1998 r. nie było obowiązku odprowadzania za te okresy składek - wliczano je do emerytury jako okresy nieskładkowe, co znacznie obniżało wysokość świadczenia. Dopiero od 1 stycznia 1999 r. za okres sprawowania opieki nad dzieckiem na urlopie wychowawczym pracownicy mają opłacane składki z budżetu państwa. Wprowadzona w maju 2015 r. nowelizacja ustawy emerytalnej dla osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r. pozwala ponadto uwzględnić czas sprawowania opieki nad dzieckiem w trakcie urlopu wychowawczego oraz bezpłatnego (w systemie zabezpieczenia społecznego) w emeryturze (w kapitale początkowym) jako okres składkowy niezależnie od tego, kiedy kobieta z niego korzystała. W praktyce oznacza to, że również kobiety, które

wychowywały dzieci w latach 80-tych mają szansę na przeliczenie, a zarazem podwyższenie emerytury.

W obecnym stanie prawnym istnieją regulacje mające zrekompenzować konieczność przerwania pracy z powodu sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem, choć nie przewidują one dodatkowego zwiększenia emerytury z tytułu urodzenia dzieci. Świadczenia emerytalno-rentowe mają bowiem charakter praw podmiotowych, nabytych przez ubezpieczonego w związku z opłacaniem składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

W obowiązującym od 1 stycznia 1999 r. nowym systemie emerytalnym, określonym przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1631, z późn. zm.), źródłem finansowania świadczeń emerytalno-rentowych jest fundusz tworzony ze składek pracowników i pracodawców. Z systemu usunięto większość elementów nieubezpieczeniowych i socjalnych, tak aby powiązać wysokość przyszłego świadczenia z sumą składek odprowadzanych od przychodów ubezpieczonego w całym okresie jego aktywności zawodowej.

Obecnie na gruncie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (FUS) wypłacane są jedynie dwa rodzaje dodatków – dodatek pielęgnacyjny oraz dodatek dla sierot zupełnych. Obydwa są świadczeniami o charakterze ubezpieczeniowym, związanymi z ryzykami ubezpieczeniowymi w postaci niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji oraz utraty żywiciela. Ich wypłata ma miejsce w sytuacji spełnienia się wskazanych ryzyk, wiąże się też z obowiązkiem opłacania składki ubezpieczeniowej. Funkcjonujące dodatki do świadczeń emerytalno-rentowych są zatem powiązane z innymi świadczeniami, odrębnym ryzykiem i odrębnymi warunkami nabycia prawa do świadczenia.

Pragnę podkreślić, iż ze względu na fakt, że każda zmiana w systemie emerytalnym niesie ze sobą poważne konsekwencje finansowe i dotyczy wielu osób, propozycje nowych rozwiązań w tym obszarze winny być przed wprowadzeniem ich w życie skrupulatnie analizowane. W Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie są obecnie prowadzone prace, których celem byłoby włączenie do systemu emerytalnego nowych dodatków. Nie oznacza to jednak, że nie zostaną one podjęte w przyszłości. W takim przypadku należy mieć świadomość, iż tego typu działania mają w systemie ubezpieczeń społecznych szczególny i wyjątkowy charakter. Biorąc pod uwagę aktualną i prognozowaną sytuację FUS, decyzja o ich rozpoczęciu wiązałaby się z koniecznością zwiększenia dotacji do funduszu z budżetu państwa. Kluczowe w tej sprawie pozostaje stanowisko Ministra Finansów i Gospodarki, zgodnie z którym aktualne rozwiązania odpowiadają możliwościom budżetu państwa.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Aleksandra Gajewska

Sekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/